

Klimapolitik i Indre Mission og DFS

Indre Mission

Klimapolitik

i Indre Mission og DFS

Som bevægelser er Indre Mission og Danmarks Folkekirkelige Søndagsskoler grundet på bibelens syn på mennesket og skabelsen. Derfor ønsker vi, at en bibelsk forvaltertanke - som også indebærer et ansvar for den planet, vi er betroet - skal præge vore beslutninger og prioriteringer. Det gælder også når vi køber og forbruger i arbejdet.

På bibelens første blade ser vi, at mennesket er kronen på skaberværket og tildeles ansvar for at forvalte og passe på hele skaberværket. Vi er betroet ansvar for, hvordan vi bruger de ressourcer, vi har som enkelte mennesker. Også som fællesskab er vi betroet ansvar for, hvordan vi bruger de ressourcer, vi har.

Som bevægelser er vi desuden betroet et særligt ansvar for indsamlede midler til arbejdet. Derfor vil vi tilstræbe at træffe valg og beslutninger, som både er økonomisk forsvarlige og mindst muligt belastende for miljø og klima. Hvor der er en åbenbar konflikt mellem de to hensyn, vil vi være villige til at vælge den dyrere løsning, hvor det tydeligt og beviseligt vil gavne miljø og klima. Vi vil særligt være opmærksomme på ovennævnte ansvarlige forvaltning, når det gælder transport og indkøb i forbindelse med arrangementer, udstyr og bygninger.

Fredericia december 2019

Indre Mission

Fakta frem for følelser

Vi er klar over, at mange i DFS og Indre Mission har holdninger til klimadebatten. Nogle har klare holdninger, andre har slet ikke nogen. Der skal være plads til diskussion og frihed til egne holdninger - men helst uden, at vi graver os ned i hver sin grøft.

Det er komplekst, når vi forholder os til klimaforandringerne. Ofte mudres diskussion om klimaspørgsmål med temaer som forurening, biodiversitet, økologi, etik og økonomi*.

Råd om klimabevidst adfærd må derfor være fakta- frem for følelsesbaserede. Samtidig erkender vi, at klimaet vitterligt ér påvirket af menneskelig adfærd. Derfor må vi påtage os vores medansvar.

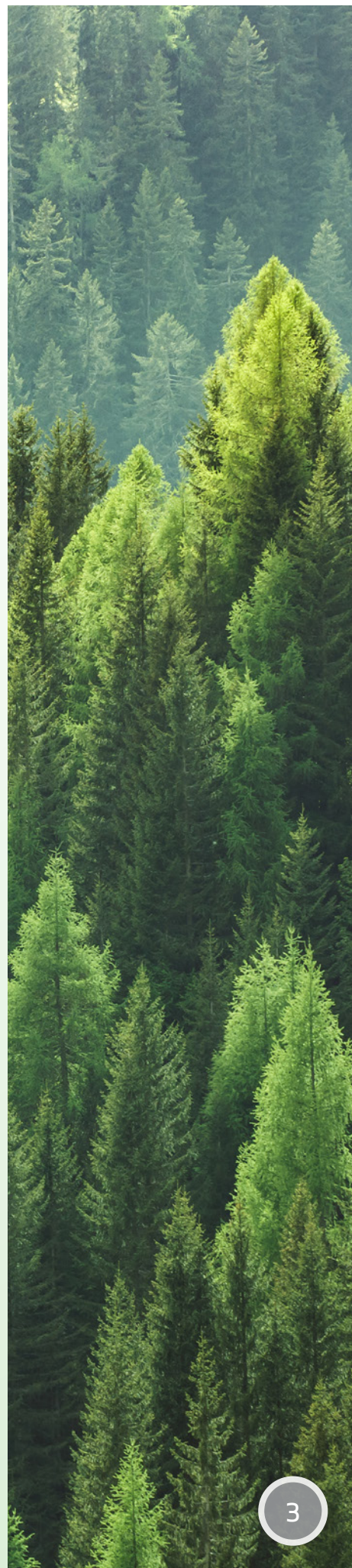
DFS og Indre Mission kan *direkte* påvirke klimaet mindre negativt via fx ændrede politikker for indkøb og retningslinjer for transport og mødekultur. Det er først og fremmest ændrede indstillinger inden for **transport, indkøb** og **dagligt forbrug** i bevægelserne, vi vil inspirere til med dette papir.

Vi synes dog også, vi bør være modige nok til at ville påvirke *indirekte* - ved uden nogen form for pres at påvirke enkeltpersoner til selv at foretage valg i hverdagen. Det er selvsagt op til den enkelte - men den enkelte kan også gøre en stor forskel, ikke mindst ved at være inspiration for andre.

Mange steder er vi allerede godt i gang, ofte uden nødvendigvis at italesætte det som klimabevidsthed. Bevidstheden omkring, at økonomien er båret af frivillige gaver gør fx, at klubledere genbruger materialer, at der er langt imellem flyrejserne, at IT-udstyret ikke er det sidste nye - og så videre. Vi har en kultur og en forvaltertankegang omkring den gudskabte natur, der gør, at mange af os nærmest per automatik tager hensyn til natur, klima og ressourcer. Det er et godt udgangspunkt for yderligere positive forandringer i vores klimaadfærd som bevægelser, som lokale enheder og som individer.

Men hvor skal vi begynde?

* Det er fx ikke al *forurening*, der direkte påvirker klimaet, og *økologisk* landbrug kan umiddelbart påvirke klimaet i højere grad end konventionel. Ofte er klimavenlige løsninger *dyrere*, ikke mindst på kort bane. *Etikken* kan også spille ind, når det fx er muligt at genmodificere afgrøder til at klare stadig mere ekstremt vejr i lande med hungersnød. At forsøge at adskille tingene i debatten kan give et bedre overblik.

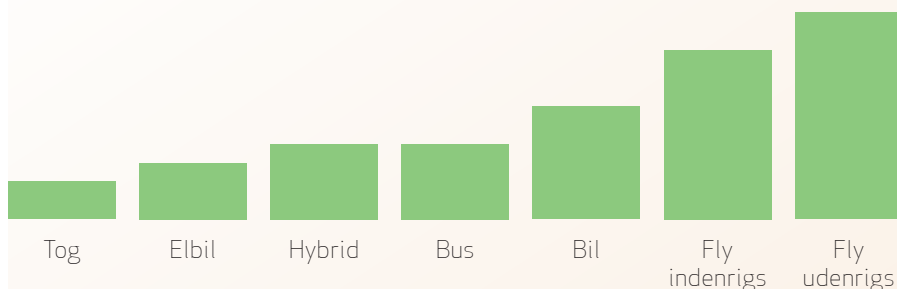
IM og DFS' tre klimaindsatser

Som bevægelser vil vi opfordre til, at alle arbejdsgrøene så vidt muligt forsøger at minimere det klimabelastende forbrug på tre områder. Indsatsområderne er valgt ud fra graden af påvirkning - dvs. at vi forudser, at der relativt let vil kunne skæres ned på områderne - og ud fra det faktum, at det er arbejdsrelaterede forhold - og altså ikke fx private madvaner.

1. KLIMAINDSAT: TRANSPORT

Vi opfordrer til, at vi overvejer transportmiddel, når vi flytter os i arbejdet. Kan vi uden større gene tage toget i stedet for bilen, belaster vi både økonomi og klima mindre. Derudover sparer vi også arbejdstid ved at holde færre fysiske udvalgsmøder.

Nedenfor kan du se, hvor meget forskellige transportmidler forholds-mæssigt belaster klimaet pr. kilometer pr. person (produktion og levetid er med i beregningen; Concito 2018). Det giver sig selv, at en fyldt bil forurener mindre per personkilometer. Beregningerne er foretaget med "gennemsnitligt fyldte" transportmidler. Tager du således bilen alene, boner den mere ud.

Der skal selvfølgelig snakkes om de eventuelle barrierer, der kan være i forhold til rent faktisk at ændre praksis:

> Man kommer nemt til at nedprioritere **det sociale element** ved virtuelle møder, så hvis det sociale element har stor betydning for deltagerne, kan der prioriteres en tjeck ind-runde.

> Hvis det handler om følelsen af, at **den kreative proces** bliver mindre effektiv uden fysiske møder, kan det afskrives som en myte: Det er faktisk modsat*.

*Grupper, der fysisk mødes og brainstormer, genererer konsekvent cirka halvdelen af antallet af idéer, de ville have produceret, hvis gruppens enkeltpersoner havde arbejdet alene (Johansson 2004).

2. KLIMAINDSATS: INDKØB

Vi opfordrer til at tænke sig om en ekstra gang, når det handler om indkøb. Hvis vi fx plejer at lave en keyhanger til et årligt arrangement, så tænk fremover i **reelt behov**, alternative muligheder og ikke mindst, om keyhangeren/flyeren/T-shirten nødvendigvis skal være *nyt* design hver gang - eller der kunne bruges én, der passer til arrangementstypen generelt.

> Det er **let at lade sig friste**, når det i dag "næsten ingenting koster at få trykt 1.000 ekstra foldere" eller "hellere smide noget ud frem for at ha' for lidt" - men spørgsmålet er, om det er klimamæssigt dårlige argumenter, der bunder i usikkerhed og mangelfuld planlægning?

> Før der bliver produceret **merchandise** bør behovet begrundes. Forestil jer, at det ikke var der. Ville folk undlade at komme eller få en dårligere oplevelse? Kan vi signalere kvalitet og seriøsitet på anden vis - uden merchandise, eller med mindre af det?

> Hvis der er forskellige alternativer, der belaster klimaet forskelligt, så skal det begrundes godt, hvis fx bogen eller flyeren skal trykkes i Kina eller Polen frem for i Danmark. Vi er villige til at **betale en merudgift** for en grønnere løsning. Det er ikke så enkelt, når én del af forvalteransvaret handler om indsamlede midler, men en anden del handler om klimaaftrykket. På samme måde vil det være naturligt at spørge ind til, om papiret er FSC- eller Svanemærket i tilbudsindhentningen.

> I et klimaregnskab er genbrug nærmest gratis, da (lidt forenklet) en anden har betalt klimaregningen og der ikke er ny produktion. **Overvej genbrug**, hvor det giver mening.

3. KLIMAINDSATS: DAGLIGT FORBRUG

Vi opfordrer ansatte og arbejdsgrene til at danne sig overblik over det daglige forbrug og affald. Noter de "store syndere".

> Er der steder, vi kan sætte ind? Printer vi af **gammel vane**? Serverer vi i plastikkrus, fordi det er let at smide opvasken ud? Sorterer vi ikke affaldet, fordi der er langt hen til sorteringsmuligheder? Måske er der mønstre i vores daglige vaner, vi kan bryde.

> Bruger vi otte krus om dagen, fordi de står lige for i tekøkkenet, og vi ikke kan huske, hvor vi sidst stillede kruset? Sender vi for meget dyr og CO₂-tung A-post? Så kan vi **gøre det besværligt** for os selv. Stil krusene højt oppe i et skab og placér bakken til A-post i den anden ende af bygningen. Det faktum, at det nu er besværligt, letter ændringen i adfærden.

På samme måde skal vi **gøre det enkelt**, hvis det er en *ønskelig* adfærd, vi vil fremelske.

Jeg vil gerne gøre mere ...

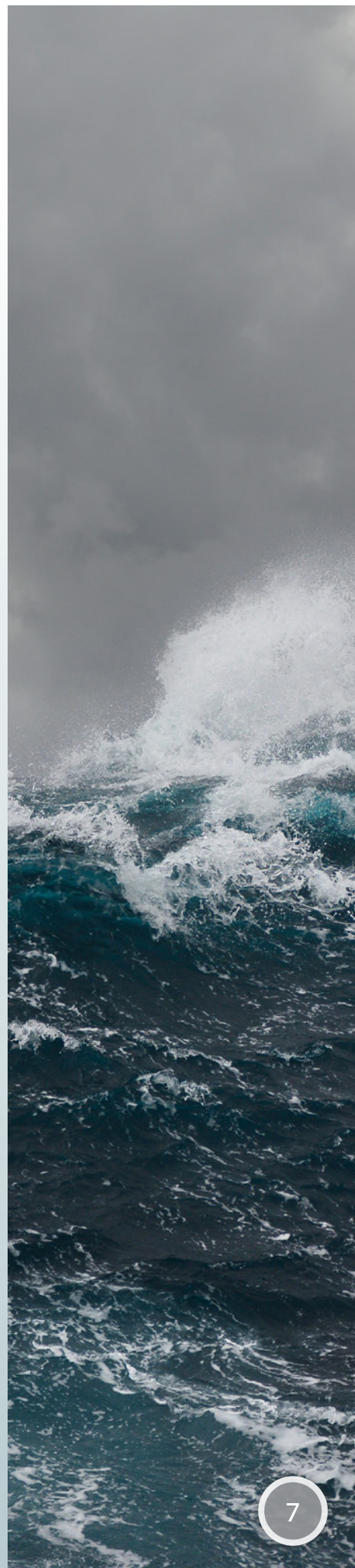
Du har måske en masse viden om, hvad du *kunne* gøre, og måske også gode intentioner om at *ville* gøre det - men hvis du ikke omsætter de to ting til *handling*, ja, så sker der jo ikke noget.

Hvis du derhjemme ønsker at bidrage ekstra, så kan det være nemmere, hvis du bryder det overordnede problem "jeg belaster klimaet for meget" ned i mindre problemstillinger, som hver især skal indeholde en konkret ændring i din adfærd.

Tænk så konkret som muligt dine indkøbsvaner, tøjforbrug, transport, forbrug af kød og mejeriprodukter, feriedestinationer, etc. igennem. Gør dig derefter bevidst om en **lille ændring** i hver kategori, du er villig til at "ofre".

Beskriv derefter den **konkrete adfærd**, fx "skift hver andet oksekødsprodukt ud med et kyllingeprodukt", "sænk tøjbudgettet fra 1.000 til 750 kr. om måneden" eller "når jeg fremover køber træprodukter, så skal det være FSC-mærket træ fra bæredygtig produktion".

Når du først er gået i gang med at justere den klimabelastende adfærd, så kommer de næste skridt helt af sig selv - uden at du behøver slå dig selv (eller andre!) oven i hovedet. Du bestemmer selv tempoet og omfanget, men **foretag bevidste valg** og du er godt på vej.

To konkrete tips

Vi vil her præsentere nogle fakta - og i tilgift give nogle tips til videre overvejelse. Sagen er som nævnt kompleks. Den gode vej er sjældent sort eller hvid. Det handler ikke om enten-eller. Samtidig er det vigtigt, vi forholder os åbent til klimadebatten.

SKRU OP FOR PLANTEFORBRUGET

Et af de klimatiltag, der har størst potentiale til at nedbringe CO₂-udslippet - og hvor det samtidig er dig som forbruger, der gør en forskel - er en planterig diæt. Halvdelen af danskerne ønsker at spise mindre kød, og allerede i dag undlader hver fjerde dansker at spise kød mindst én dag om ugen (Coop 2018).

Kød og mejeriprodukter står for 75 % af danske forbrugeres klimaudledning ift. mad, så det er et fornuftigt sted at sætte ind.

TIP > Spis flere måltider, hvor grøntsagerne fylder mere på tallerkenen - gerne kål, der mætter godt. Vil du spise mindre kød, men synes, det er svært, når det ligger på tallerkenen, så server salaten først og bøfferne bagefter. Enkelt og effektivt.

SKRU NED FOR OKSEKØDET

Det største enkeltbidrag mht. fødevarer er oksekødet, der står for 1,5 ton CO₂e pr. dansker om året (Olesen 2015). Oksekød, lammekød og mejeriprodukter har et stort klimaftryk*. Hvis du skifter et enkelt ugentligt måltid med oksekød ud med kyllingekød (eller intet kød), så skærer du ikke blot ned på kød, men også ned på det areal skov, der fældes (ikke-EU) eller ikke bliver plantet (EU) for at have plads til kødkvæget.

TIP > Skift oksekød ud med kylling en gang imellem.

FLERE TIPS > Se yderligere tips til inspiration på indremission.dk/klima og klima.soendagsskoler.dk

*Drøvtyggere udleder bl.a. store mængder metan. Der skal både store arealer og et stort gødningsforbrug til at producere foderet. Kvæg lever desuden meget længere end svin og fjerkræ, før de slægtes. Det betyder mere foder til at holde liv i dyrene. Derfor er CO₂e per kilo kød meget mindre ved kyllingeproduktion. Mejeriprodukter udgør den fødevarergruppe, der, næst efter kød, belaster klimaet mest.

